

RETNINGSLINJER FOR IGAs UTDANNINGSPROGRAM I GRUPPEPSYKOTERAPI/GRUPPEANALYSE

Vedtatt på Generalforsamling i mars 1995, revisjon februar 2025.

1. GENERELT

IGAs formål er å styrke det psykoteraeutiske tilbud i Norge ved å sørge for kvalifisert utdanning i gruppepsykoterapi og gruppeanalyse.

2. RAMMER FOR UTDANNINGSPROGRAMMET

Utdanningsprogrammet arrangeres med fem årlige samlinger á 3-3,5 dager.

Programmet består av et ettårig Grunnleggende trinn, en toårig basisdel (Trinn A) og en toårig fordypningsdel (Trinn B). Kandidater med tilstrekkelig teori- og/eller erfaringsbakgrunn kan søke opptak direkte til Trinn A.

Grunnleggende trinn kan tas alene, som en innføring i gruppepsykoterapi. Parallelt med Trinn A og Trinn B kan man ta fordypningsseminarer.

Se også om regler for permisjon i punkt 5.

3. ELEMENTER I UTDANNINGSPROGRAMMET

3.1. Egenerfaring (smågruppe og storgruppe)

Gruppene drives etter gruppeanalytiske retningslinjer. De har som mål å gi økt selvforståelse og mulighet til å bearbeide egne konflikter og problemer i mellommenneskelige relasjoner. De gir samtidig egenerfaring i gruppedynamikk, gruppeprosesser, gruppepsykoterapeutiske intervensjoner og gruppers utviklingsstadier. Storgruppen gir erfaring i storgruppedynamikk. I tillegg har den som formål å knytte de ulike elementene i utdanningen sammen og å integrere hendelser, tanker, følelser og fantasier som angår utdanningsprogrammet som helhet.

3.2. Teoriundervisning i gruppe

Teoriprogrammet har læringsmål for hvert av trinnene og for hver samling. Undervisningen foregår i en seminarmodell der kandidatene legger frem etter avtale fra litteraturlisten til drøftelse i teorigruppen. Det kan også foreleses over enkelte tema. Teoriprogrammet revideres årlig.

3.3. Veiledning i gruppe

Trinnene og fordypningsseminarene har definerte krav til kandidatenes gruppeterapeutiske virksomhet, og kandidatene legger frem problemstillinger fra egne gruppeterapier til veiledning.

3.4. Kollegiale veiledningsgrupper (KV-grupper)

I tillegg til veiledningen på samlingene deltar kandidatene i kollegiale veiledningsgrupper som møtes mellom samlingene. Se egne «Retningslinjer for kollegiale veiledningsgrupper (KV-grupper)».

3.5. Skriftlig arbeid

Ved avslutning av hvert trinn (Grunnleggende trinn, Trinn A og Trinn B) skal kandidatene skrive en oppgave der teori knyttes til kliniske erfaringer og diskuteres. Oppgavene er obligatorisk, men sensureres ikke. Kandidatene får en kort skriftlig tilbakemelding om styrker og utviklingsområder. Se «Retningslinjer for teorioppgaver ved IGAs utdanningsprogram».

Etter avsluttet og godkjent Trinn B kan kandidater som vil fullføre utdanningen og bli gruppeanalytikere, skrive diplomoppgave i gruppeanalyse. Se «Retningslinjer diplomarbeid IGA».

4. UTDANNINGSPROGRAM I GRUPPEPSYKOTERAPI OG GRUPPEANALYSE

4.1. Målsetning for utdanningen

Grunnleggende trinn (1 år): Formidle basiskunnskaper i gruppepsykoterapi og om gruppeprosesser, med sikte på å kunne lede grupper i førstelinjen og å kunne fungere som koterapeut i terapigrupper i behandlingsinstitusjoner innenfor psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling (TSB).

Trinn A (2 år): Utdanne kandidaten til å kunne arbeide kvalifisert og systematisk med gruppepsykoterapi i førstelinjen og på spesialistnivå, med polikliniske og innlagte pasienter.

Trinn B (2 år):

Kandidater på Trinn B skal lære om klassisk og anvendt gruppeanalyse. Dette gjelder uavhengig av hvilke typer grupper som bringes til veiledning for den enkelte.

Alle kandidatene må også jobbe selvstendig med rekruttering og gjennomføring av minst ett gruppeanalytisk/gruppepsykoterapeutisk terapiforløp.

Diplom i gruppeanalyse:

Etter godkjent gjennomgått Trinn B, kan kandidatene skrive en diplomoppgave basert på det gruppepsykoterapeutiske/gruppeanalytiske arbeidet som er lagt fram til veiledning på Trinn B. Hovedformålet med oppgaven er at kandidaten på en systematisk måte skal vise evne til gruppeanalytisk refleksjon rundt klinisk veiledningsmateriale. Med godkjent diplom-oppgave fullføres gruppeanalytikerutdanningen. Se «Retningslinjer diplomarbeid IGA».

4.2. Opptakskriterier

4.2.1. For å tas opp på Grunnleggende trinn, må søker fylle kriterier i et av punktene A-C:

- A. Embetseksamen i medisin eller psykologi, i gang med klinisk praksis innen psykisk helse/rus- og avhengighetsbehandling.
- B. Bachelor innen helse- og sosialfag eller annen bachelor, master eller embetseksamen som gir grunnlag for arbeid innen psykisk helse/rusbehandling, minst to års klinisk praksis innen psykisk helse/rusbehandling.
- C. Unntaksvis kan personer som arbeider innenfor områder nært knyttet til psykisk helse/rusbehandling tas opp. Disse må dokumentere allsidig praksis og erfaring med grupper. Annen relevant utdanning kan vurderes etter skjønn.

4.2.2. For å bli tatt opp på Trinn A må en søker oppfylle kriteriene i punkt 4.2.1 og i tillegg:

Ha gjennomført og fått godkjent grunnleggende trinn *eller*

Ha annen kombinasjon av praksis, teori og egenerfaring med gruppeterapi:

Praksis:

- For leger og psykologer minimum to års erfaring fra psykisk helse/rus, herav minst et halvt år som observatør, koterapeut eller terapeut i grupper. Eller jobbet et år med gruppepsykoterapi ved en gruppeenhet.
- For søkere med bachelor innen helse- og sosialfag eller annen bachelor, master eller embetseksamen som gir grunnlag for arbeid innen psykisk helse/rus-behandling, minst fire års klinisk relevant praksis innbefattet erfaring med grupper, herav minst et halvt års praksis som observatør, koterapeut eller terapeut i grupper.
- For personer som arbeider innenfor områder nært knyttet til psykisk helsevern/rusbehandling vurderes klinisk og annen grupperelevant praksis individuelt. Minimumskrav fire års klinisk relevant praksis innbefattet erfaring med grupper, herav minst et halvt års praksis som observatør, koterapeut eller terapeut i grupper.

Teori:

Enten

- IGAs ettårige regionale opplæringsprogram i gruppebehandling (RGO) *eller*
- Valgfritt program for psykologspesialitet i gruppeterapi, 1 år ved Institutt for Aktiv Psykoterapi *og/eller*
- Relevante seminarer/kurs, for eksempel IGAs introseminar, LIS emnekurs Gruppeterapi (VOP/RUS) *og/eller*
- Relevante seminarer/kurs minimum to dager + grunnutdanning med undervisning i gruppedynamikk eller gruppeterapi (for eksempel psykologistudium) *og/eller*
- Relevante seminarer/kurs minimum to dager + relevant videreutdanning (for eksempel innføringsseminar fra Institutt for psykoterapi) *og/eller*
- MBT-G-utdanning, gruppeorienterte konferanser eller lignende

Egenerfaring/erfaring med prosess i grupper:

- Enten RGO ett år *eller*
- Egenerfaring individuelt eller i gruppe minimum ett år *og/eller*
- Deltakelse i prosessveiledning, prosessorienterte team e.l. over tid

Undervisningsleder kan ved behov foreta telefonintervju ved søknad om direkte opptak til Trinn A. Endelig avgjørelse om opptak tas i Fagrådet.

4.2.3 Ved opptak vil det i tillegg til søkerens individuelle kvalifikasjoner, tas hensyn til utdanningsprogrammets sammensetning hva gjelder geografisk spredning, regionale forhold, tverrfaglighet, alder og kjønn.

4.2.4 For å bli tatt opp på Trinn B, må søkeren ha gjennomført og fått godkjent Trinn A, med grupper som gjør det mulig å vurdere egnethet for Trinn B. Kandidaten må også ha gjennomført basalt psykoanalytisk teoriseminar (BPT) eller tilsvarende teoriseminar ved Institutt for psykoterapi, Norsk psykoanalytisk institutt eller Norsk karakteranalytisk institutt.

På Trinn B stilles også krav til egnethet. Se «Egnethetskriterier Trinn B».

De aller fleste kandidater på Trinn B vil være helsepersonell hvor gruppe(-r) som tas til veiledning er organisert innenfor psykisk helsevern eller rus- og avhengighetsbehandling. Da har organisasjonen det juridiske ansvaret for pasientene.

Kandidater som er helsepersonell, kan etablere privat gruppe for å ta til veiledning. De kommer inn under Helsepersonelloven og har selv det juridiske ansvaret for pasientene. De skal selv ha nødvendig kunnskap for å kunne vurdere potensielle gruppemedlemmers egnethet med tanke på diagnoser, funksjon, selvmordsrisiko o.l., eller ha tilgang til å kunne rådføre seg med lege eller psykolog som kan sikre vedkommende kandidats vurderinger. Dette har de ansvar for å skaffe selv. Veiledning på IGA og i KV-grupper gir noe hjelp og veilederne har et etisk ansvar for å vurdere og gi råd om hva som eventuelt trengs i tillegg.

Kandidater som ikke er helsepersonell, kan drive terapi- eller selvutviklingsgrupper etter gruppeanalytiske prinsipper. Disse reguleres av Lov om alternativ behandling av sykdom. Se egen «Retningslinje for ikke-helsepersonell».

4.3. Krav til egen gruppeterapeutiske virksomhet

Grunnleggende trinn: Kandidaten må arbeide systematisk med gruppe, for eksempel med å sette sammen en terapigruppe, delta som observatør eller som terapeut/koterapeut.

Trinn A: Kandidaten må arbeide systematisk med gruppeterapi gjennom de to årene på trinnet. Gruppene skal være samtalebaserte og dynamiske i den forstand at kandidaten skal kunne lære å forstå og nyttiggjøre seg gruppeprosessen i sitt terapeutiske arbeid.

Trinn B:

- Alternativ 1 (klassisk gruppeanalyse): Klassisk gruppeanalyse innebærer å gi muligheten for langvarig behandling. Kandidaten skal alene rekruttere til og drive en langtids langsomt-åpen gruppe etter gruppeanalytiske prinsipper (heterogen, uten samtidig fast individualterapi, gruppen må være planlagt å fortsette etter ferdig utdanning). Minimum 80 gruppemøter á 90 minutter i løpet av Trinn B.

- Alternativ 2 (tilpasset gruppeanalyse): Minimum 60 sesjoner som terapeut/koterapeut i en psykodynamisk langtids langsomt-åpen-gruppe. Eventuell koterapeut bør ha gruppeanalytisk/psykodynamisk orientert gruppeutdanning. Pasientene kan ha samtidig individualterapi, og gruppen kan være homogen.

- I tillegg skal kandidaten alene rekruttere til og gjennomføre et tidsavgrenset, lukket gruppeanalytisk psykoterapiforløp/psykodynamisk gruppepsykoterapiforløp i løpet av trinnet. Det anbefales et korttidsløp på 20 - 30 sesjoner.

Kandidatene velger ett av praksisløpene, men har teori og veiledning i samme gruppe.

Praksiskravene er veiledende, og etter søknad til Fagrådet kan det være aktuelt å godkjenne alternative praksisforløp.

5. PERMISJON FRA UTDANNINGSLØP VED IGA

5.1. Generelt

Utdanningsprogrammene ved IGA er inndelt i trinn; 1-årig Grunnleggende trinn, 2-årige Trinn A og Trinn B. Som hovedregel anbefaler IGA at kandidater tar trinnene fortløpende,

men kandidatene kan velge å ta pause mellom trinnene. Det er ikke nødvendig å søke permisjon mellom trinn. Mer enn én pause i et 5-årig utdanningsløp bør unngås, da det gir flere brudd og forringer utbyttet av egenerfaringsdelen i smågruppen. Det samme gjelder å ta pause som varer mer enn to, maksimum tre år.

5.2 Permisjon midt i et trinn

Det er i utgangspunktet ikke mulig. Når kandidater tar imot plass på et 2-årig trinn, binder de seg faglig og økonomisk til å ta begge årene fortløpende, i samme teori- og veiledningsgruppe og i samme smågruppe.

Ved uforutsette grunner som ikke gjør to sammenhengende år mulig, fordi man ikke kan

- tilfredsstillere kravene til egen gruppeterapeutisk virksomhet, og/eller
- delta på samling (inntil 20% fravær i løpet av trinnet aksepteres)

kan kandidaten søke Fagrådet om permisjon. Det eneste aktuelle er da å søke permisjon for et helt utdanningsår. Fagrådet gjør i tilfelle en helhetlig vurdering av gjeldende situasjon og søknad, men permisjon vil i regelen kun innfris ved graviditet/barsel, ved alvorlig sykdom og eventuell annen alvorlig oppstått situasjon. Det er ikke garanti for å få plass etter et års permisjon, men IGA bestreber å finne en løsning så raskt som mulig.

5.3 Spesielt for Trinn B

Når det gjelder alle typer ønsket permisjon midt i Trinn B er dette ekstra vanskelig.

Praksiskravene til både klassisk og tilpasset gruppeanalytisk løp er i utgangspunktet ikke forenlig med et helt års pause. Fagrådet kan, i helt spesielle situasjoner, og i samarbeid med kandidaten og veileder på Trinn B, lete etter mulige individuelle løsninger. Løsningen vil i hovedregel bli å bruke tre år på Trinn B.